

Performans Denetimi Araştırmalarının Eğilimi: Bibliyometrik ve Görselleştirme Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Gül YEŞİLÇELEBİ

Gümüşhane Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Havacılık Yönetimi Bölümü,
Gümüşhane, gyesilcelebi@hotmail.com, www.orcid.org/0000-0001-8558-4452

Öz

Bu çalışmanın amacı, performans denetimi üzerine yapılan araştırmaların eğiliminin tespit edilmesidir. Çalışma kapsamında incelenen araştırmalar, Scopus veri tabanından elde edilmiştir. Veri tabanında "performans denetimi" anahtar kelimesi ile arama yapılmıştır. Ayrıca, araştırma kapsamına sadece İşletme, Yönetim ve Muhasebe, İktisat, Ekonometri ve Finans alanında dergilerde İngilizce olarak yayınlanan makaleler dahil edilmiştir. Yapılan arama sonucunda 158 makaleye ulaşılmış ve bu makaleler manuel olarak tek tek incelenmiş, konu ile ilgili olmayan makaleler yazar tarafından araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Çalışmada, toplam 133 makale analiz edilmiştir. Çalışma kapsamındaki makalelere bibliyometrik ve görselleştirme analizi uygulanmıştır. Çalışma sonucuna göre, performans denetimi alanına yayın açısından en çok katkıda bulunan ülke Avustralya'yken; atıf açısından ise İngiltere'dir. Ayrıca yüksek denetim kurumları, finansal denetim, bütçe, finansal kontrol ve muhasebe hilesi gibi konular günümüzde performans denetimi ile bağlantılı olarak tartışılmaya devam etmektedir. Çalışma konusunun bibliyometrik analize elverişli olmasına rağmen, literatürde henüz gelişmemiş olduğu tespit edilmiş ve bu açıdan çalışmanın ilgili literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Performans Denetimi, Bibliyometrik Analiz, Görselleştirme Analizi.

Makale Gönderme Tarihi: 24. 08. 2022

Makale Kabul Tarihi: 19. 09. 2022

Önerilen Atıf:

Yeşilçelebi, G. (2022). Performans Denetimi Araştırmalarının Eğilimi: Bibliyometrik ve Görselleştirme Analizi, *İşletme Akademisi Dergisi*, 3 (3): 298-315.

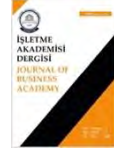

Journal of Business Academy

2022, 3 (3): 298-315

DOI: [10.26677/TR1010.2022.1097](https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.1097)

Dergi web sayfası: www.isakder.org

The Trends of Research on Performance Audit: Bibliometric and Visualization Analysis

Asst. Prof. Gül YEŞİLÇELEBİ

Gümüşhane University, Academy of Applied Sciences, Department of Aviation Management, Gümüşhane, gyesilcelebi@hotmail.com, www.orcid.org/0000-0001-8558-4452

Abstract

The aim of this study is to determine the trend of research on performance audit. The research examined within the scope of the study were obtained from the Scopus database. The database was searched with the keyword "performance audit". In addition, only articles published in English in journals in the fields of Business, Management and Accounting, Economics, Econometrics and Finance were included in the scope of the research. As a result of the search, 158 articles were found and these articles were manually examined one by one, and the articles that were not related to the subject were excluded from the research by the author. A total of 133 articles were analyzed in the study. Bibliometric and visualization analysis were applied to the articles within the scope of the study. According to the results of the study, Australia is the country that contributes the most in terms of publications to the field of performance auditing; in terms of citation, it is UK. In addition, subjects such as supreme audit institutions, financial audit, budget, financial control, and accounting fraud continue to be discussed in connection with performance auditing. Although the subject of the study is suitable for bibliometric analysis, it has been determined that it has not yet developed in the literature, and it is expected that the study will contribute to the relevant literature in this respect.

Keywords: Performance Audit, Bibliometric Analysis, Visualization Analysis.

Received: 24. 08. 2022

Accepted: 19.09.2022

Suggested Citation:

Yeşilçelebi, G. (2022). The Trends of Research on Performance Audit: Bibliometric and Visualization Analysis, *Journal of Business Academy*, 3 (3): 298-315.

1.GİRİŞ

Kamu sektörü performansı, son otuz yıldır kamu yönetimi tartışmalarının merkezinde yer almaktadır. Bu durum, son otuz yılda reformların yükselişi, bir dizi faktörün, özellikle küresel ekonomik güçlerin, sosyo-ekonomik değişimin ve yeni yönetim fikirlerinin talebinin yoğunlaşmasına bağlanabilir (Pollitt ve Bouckaert, 2011: 41). 1980'lerden itibaren yönetişimi gelenekselden Yeni Kamu Yönetimi (New Public Management-NPY) kavramına dönüştüren bir hükümet sisteminin geliştirilmesi, halka daha iyi hizmetler sunmuş ve hükümete bütçeleri performansa dayalı bir şekilde yönetme yetkisi vermiştir (Christensen ve Lægreid, 2015: 207). 1980'lerin sonunda Yeni Zelanda ve Avustralya, 1990'larda Kanada, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İsveç, İngiltere ve ABD, 2000'lerin başında ise Avusturya, Almanya ve İsviçre çeşitli performans temelli yönetim, bütçeleme ve raporlama uygulamalarına başlamıştır (Erkutlu vd., 2017: 298). NPY reformlarının benimsenmesi ve daha yakın tarihli ekonomik ve mali krizlerin yanı sıra, dünya çapında kamu sektörü, daha fazla verimlilik ve etkinlik arayışında ve vatandaşların kamu kuruluşlarına olan güvenini yeniden canlandırmak için performansını iyileştirmesi konusunda baskı altında kalmıştır (Raudla vd., 2016: 218). Hükümetler ise bu baskıya kamu sektöründe Yüksek Denetim Kurumları (Supreme Audit Institutions) tarafından yapılan performans denetimi uygulamasını hayata geçirerek karşılık vermişlerdir. Performans denetimi, "kamu kaynaklarının etkin, verimli ve tutumlu kullanılabilirliğini denetlemede kullanılan etkili bir araç"tır (Küçükaycan ve Ağdeniz, 2019: 293).

Günümüzde hesap verebilirliği artırmaya yönelik bir araç olarak performans denetimi üzerine yapılan tartışmaların kapsamı oldukça geniştir. Birçok araştırmacı, kendi ülkelerindeki koşullara göre politika yapma ve uygulama konusunda daha kullanışlı hale getirmek için performans denetimi üzerine çalışmalar yürütmektedir. Performans denetimi raporlarının kamu sektörünün verimliliği ve etkinliği üzerindeki etkisini ve kullanışlılığını analiz eden araştırmaların sayısı giderek artmaktadır (Marthin vd., 2021: 30).

Muhasebe ve denetim alanında gerek ulusal gerekse uluslararası literatürde oldukça fazla sayıda bibliyometrik analiz yapılan çalışmaların varlığı görülmektedir. Ancak performans denetimi üzerine yürütülen bibliyometrik çalışmalar ise oldukça sınırlı sayıdadır. Literatürde muhasebe ve denetim alanına yönelik yapılan bibliyometrik analizlerde alt dal olarak performans denetiminden bahsedildiği görülmüştür. Fakat bu çalışmada yalnızca performans denetimi konusunun bibliyometrik analizini yapan çalışmalar literatür kapsamında değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda performans denetimi üzerine bibliyometrik analiz gerçekleştiren uluslararası düzeyde sadece bir çalışmaya (Marthin vd., 2021) ulaşılrken, ulusal düzeyde ise hiç çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan bu çalışma ile literatüre katkı sağlanması düşünülmektedir. Marthin vd. (2021: 29-38) tarafından yapılan çalışmada, son 10 yılda uluslararası dergilerde yayınlanan kamu sektöründe performans denetimi ile ilgili araştırma makalelerinin gelişimini belirlemek amacıyla bibliyometrik inceleme yapılmıştır. Çalışmada, 2010-2020 dönemi arasında Google Akademik veri tabanından elde edilen 33 makale incelenmiştir. Çalışma sonucunda, denetim performansı, verimlilik ve etkinlik konularının 2010-2020 döneminde makalelerde en popüler konular haline geldiği vurgulanmıştır. Ayrıca, son on yılda kamu sektöründe performans denetimi araştırmacıları için makalelerin oranı ortalama %3 veya yılda üç ila dört makale olduğu, etkinlik, verimlilik ve ekonomi kavramları araştırma makalelerinde hala çok az kullanılmakta olduğu, bu nedenle bu kavramların daha fazla araştırma geliştirme için bir fırsat haline gelmekte olduğu vurgulanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, performans denetimi üzerine yapılan araştırmaların eğiliminin tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda konu ile ilgili yayınların geriye dönük bir analizi yapılarak, konunun gelişimi irdelenecektir. Bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde

denetimde performans denetiminin kavramsal çerçevesi ortaya konacaktır. İkinci bölümde çalışmanın yöntemi açıklanacaktır. Üçüncü bölümde çalışmanın bulgularından bahsedilecektir. Dördüncü bölümde ise çalışmanın sonuçları ve ileriye dönük araştırmalar için öneriler sunulacaktır.

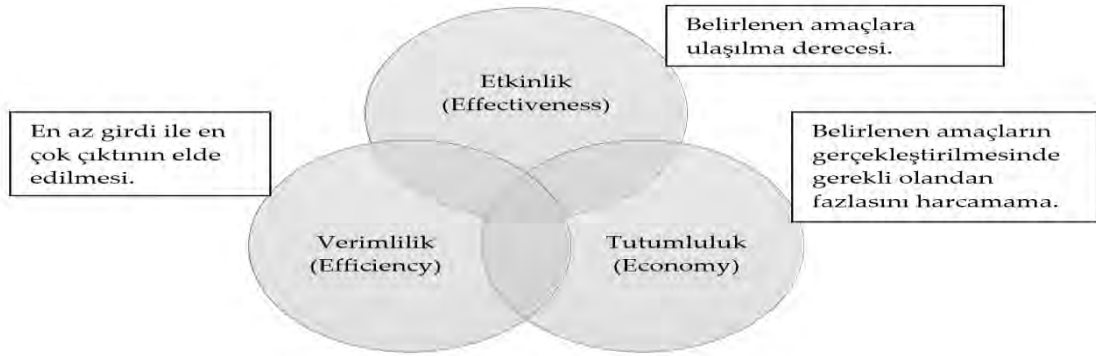
2.PERFORMANS DENETİMİ KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

Çalışmanın bu kısmında performans denetimi ve Türkiye’de performans denetimi ve Sayıştay başlıkları ele alınacaktır.

2.1.Performans Denetimi

Performans denetimi, bir kamu kuruluşunun, sistemi, operasyonu, programı, faaliyeti veya kuruluşunun tutumluluk, verimlilik ve etkinlik ilkelerine göre çalışıp çalışmadığının ve hala iyileştirme için yer olup olmadığının bağımsız, nesnel ve güvenilir bir incelenmesidir (INTOSAI, 2019).

Performans denetimi, Paranın Değeri (Value for Money) veya 3E (Efficiency, Effectiveness, Economy)’nin denetimi olarak da bilinmektedir (Marthin vd., 2021: 31). Bu açıdan performans denetimini uluslararası literatürde 3E ile ifade edilen üç performans değerlendirme unsuru oluşturmaktadır. Bahsedilen bu üç unsur Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Performans Denetiminin Ana Unsurları

Kaynak: Nexia SAB&T, 2017.

Şekil 1’de performans denetiminin ana unsurları etkinlik, verimlilik ve tutumluluk olarak tanımlanmaktadır. Bu ana unsurlara ek olarak tutarlılık, uyumluluk ve sürdürülebilirlik de iç denetçilerin denetim faaliyetlerini yürütürken dikkate alacakları denetim unsurları arasında yer almaktadır (İç Denetim Koordinasyon Kurulu, 2019). Bu nedenle performans denetimi, kaynakların ekonomik olarak temin edilmesini ve verimli ve etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak için yönetim tarafından oluşturulan önlemleri değerlendirmek için bağımsız bir denetim süreci olarak tanımlanabilir (Nexia SAB&T, 2017).

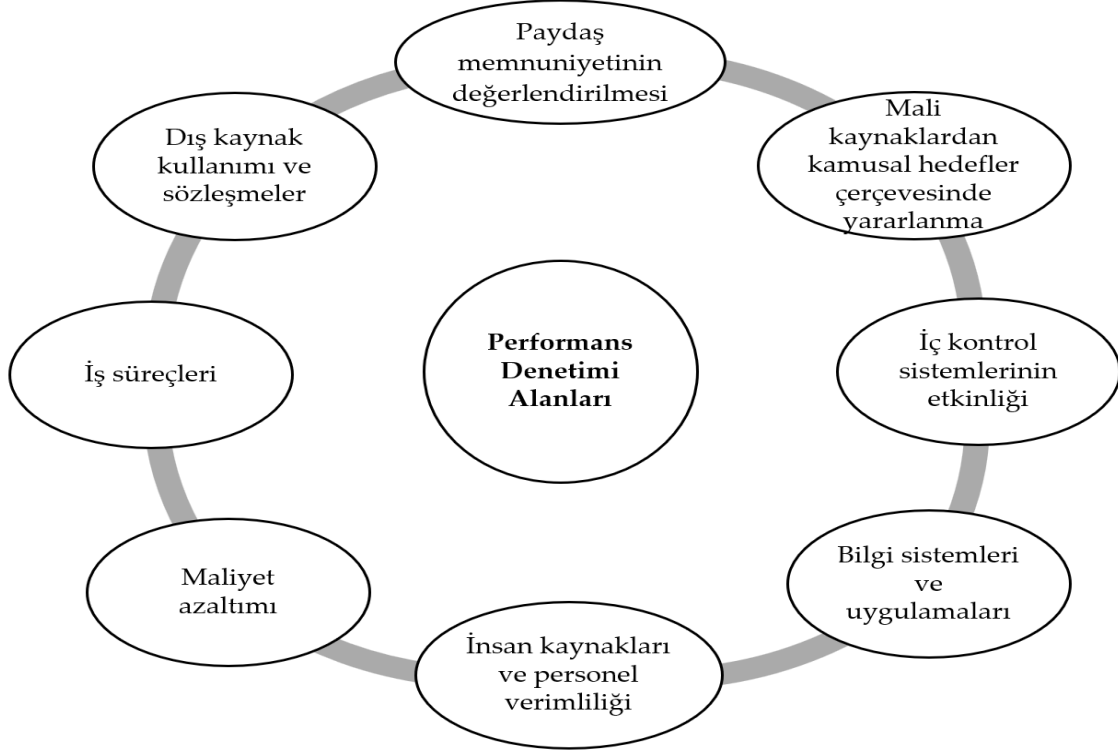
Performans denetiminin temel amacı, kamu kurumlarının yönetim ve yönetimini iyileştirmektir. Ayrıca, izleme sistemlerinin iyileştirilmesi, hesap verebilirliğin teşvik edilmesi, kaynakların daha iyi kullanılması, verimliliğin artırılması ve eksikliklerin ve sapmaların düzeltilmesi için önerilerde bulunulması performans denetiminin diğer ana hedefleridir (Mohammadi ve Heidari, 2013: 532).

Performans denetimleri, Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (INTOSAI) tarafından yayımlanan Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Standartları ve Kılavuzları (ISSAI) esas

alınarak yürütülmektedir. Performans denetimi yapılırken aşağıdaki standart ve kılavuzlara uyulmaktadır (ISSAI, 2022):

- ISSAI 300-399 – Performans Denetiminin Temel İlkeleri
- ISSAI 3000-3899 – Performans Denetimi Standartları
- GUID 3900-3999 – Tamamlayıcı Performans Denetimi Rehberi

Şekil 2’de performans denetimi alanları sunulmaktadır.

Şekil 2. Performans Denetimi Alanları

Kaynak: İç Denetim Koordinasyon Kurulu, 2019.

Şekil 2’de iç denetim birimlerinin güvence ve danışmanlık faaliyetleri kapsamında performans denetimi kapsamına alabileceği alanlar belirtilmiştir.

2.1. Türkiye’de Performans Denetimi ve Sayıştay

Türkiye’de performans denetimine ilişkin 1876’dan günümüze kadar geçen zaman içinde Sayıştay kanununda değişiklikler ve güncellemeler yapılmıştır. Yapılan en önemli değişikliğin 1996 yılında Sayıştay’ın verimlilik ve etkinlik denetimi yapabileceğine ilişkin düzenlemenin varlığı olduğu söylenebilir. Bu değişiklikte birlikte performans denetimine geçiş yapılmıştır. Bundan böyle kamu mali sisteminde sadece düzenlilik denetiminin değil, performans denetiminin de yapılacağı anlamına gelmektedir (Akdoğan ve Öcal, 2022: 85). Fakat kanunda yer almasına rağmen Türkiye’de performans denetimi adı altında kamu kurum ve kuruluşlarının stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporlarında yer alan hedeflerinin yerine getirilip getirilmediğinin değerlendirildiği ileri sürülmektedir (Selimoğlu vd., 2022: 131). Türkiye’de kamu kurum ve kuruluşlarının performans denetimleri Sayıştay ve iç denetim birimleri aracılığıyla yürütülmektedir (Küçükaycan ve Ağdeniz, 2019: 293). Türkiye’de 2003 yılı sonunda yayınlanan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, kamu kaynaklarının verimli, ekonomik ve etkin kullanımına ilişkin olmakla beraber performansa dayalı bütçeleme

uygulamaları, 657 Sayılı Kanun'un 9. maddesi ile başlamıştır. 5018 sayılı Kanun, kamu kurumlarının bütçelerini stratejik planlarındaki misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedefler doğrultusunda ve performansa dayalı olarak hazırladığını ifade etmektedir (Erkutlu vd., 2017: 298).

Hem 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na hem de 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'na göre Sayıştay denetimi; düzenlilik ve performans denetimini kapsamaktadır (Selimoğlu vd., 2022: 130). Performans denetimi "*hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilir*" (Sayıştay Kanunu, 2010).

Performans denetiminin yapılmasına ilişkin Sayıştay tarafından 2014 yılında "Performans Denetimi Rehberi" yayınlanmıştır. Söz konusu rehberde Sayıştay performans denetimini kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili raporlarında yer alan performans bilgisinin kalitesini değerlendirerek yerine getirmekte ve bu bilgileri üç temel hedef etrafında denetlemektedir (Sayıştay Başkanlığı, 2014: 6):

- "*Kamu mali yönetiminde hesap verebilirliğin ve saydamlığın sağlanmasını temin üzere kamu idarelerinin, 5018 sayılı Kanuna uygun olarak performans bilgilerini faaliyet raporlarında göstermelerini sağlamak,*
- *Raporlanan bilgilerin yararlılığına ve kalitesine katkıda bulunmak,*
- *Kamu idarelerinin performans hedefleri ve göstergeleri açısından kaydettikleri ilerlemeyi izlemek ve raporlamak üzere hazırladıkları faaliyet raporlarında yer alan bilginin doğruluğu konusunda TBMM'ye ve kamuoyuna bilgi vermek*".

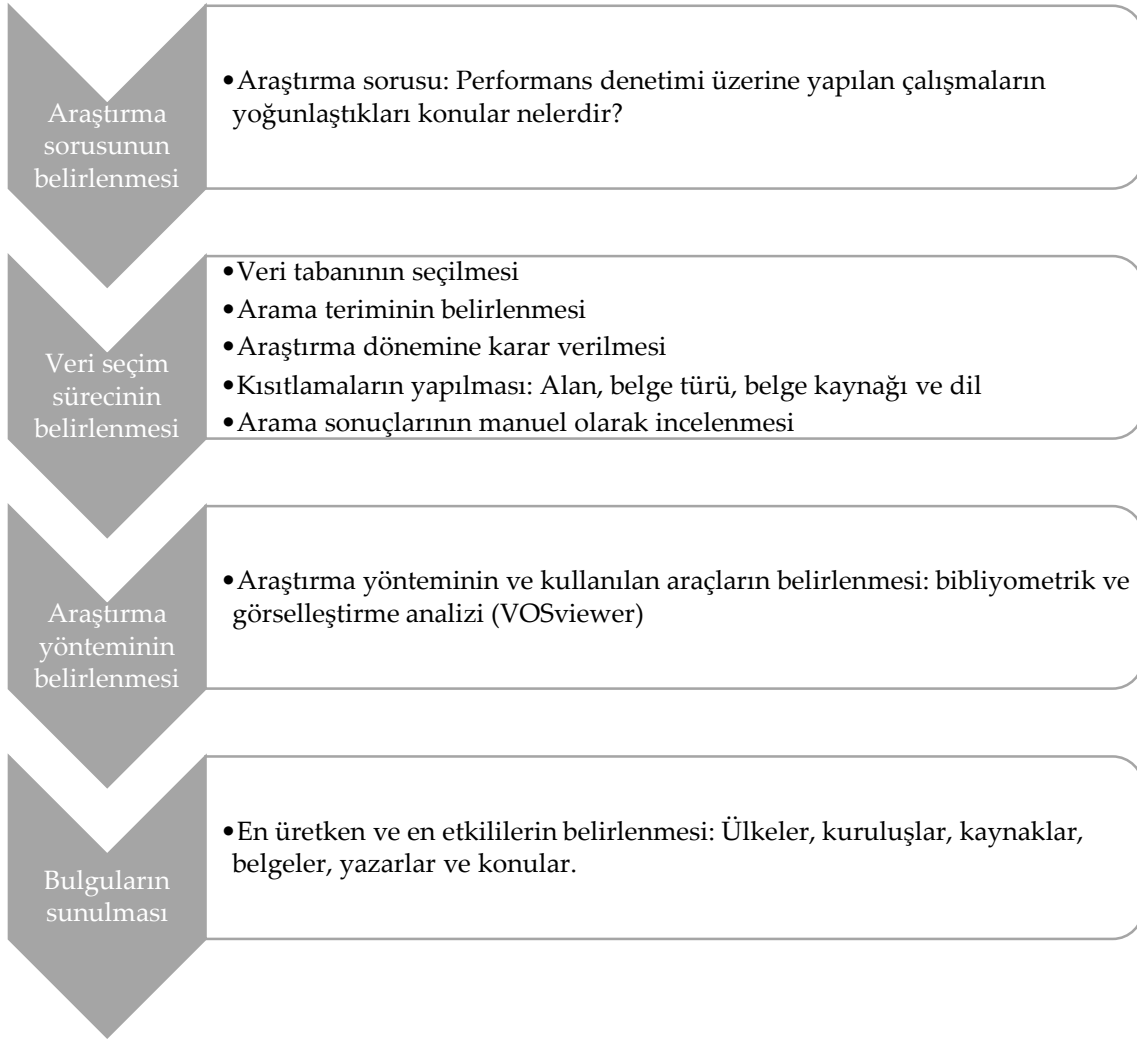
3.YÖNTEM

Çalışmanın bu kısmında araştırmanın amacı, yöntemi, veri seti ve verilerin analizi başlıkları ele alınacaktır.

3.1.Amaç ve Yöntem

Bu çalışmada, performans denetimi literatürünün araştırma konularının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda, bibliyometrik ve görselleştirme analizi yaklaşımları kullanılmıştır. Çünkü, bibliyometrik analiz sonucu elde edilen bulgular görsel bir şekilde sunulduğunda hem bulguların anlaşılabilirliği artmış olacak hem de çalışmanın görselliği ön plana çıkmış olacaktır.

Bibliyometri, "*sayısal tekniklerin bilim konularıyla ilgili kitap ve diğer bilgi kaynakları üzerinde uygulanmasıyla ilgili bilim dalı*"dır (Gökkurt, 1994: 54). Geleneksel amaçlarla bir konu alanının temel dinamiklerini ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmalar *bibliyometrik çalışma* olarak adlandırılmaktadır (Yılmaz, 2021: 1476). Bibliyometrik yöntemler, araştırmacıların ve araştırma gruplarının yayın profillerini tahmin etmek için pratik ve tarafsız bir yol sunmaktadır (Koskinen vd., 2008: 136). Bibliyometrik analiz sonucu bulguların sunulmasında, görsel haritalama tekniği için geliştirilen yazılım aracı VOSviewer programı kullanılmıştır. VOSviewer, bibliyometrik verilerin alıntı, birlikte bulunma, bibliyografik eşleştirme, ortak alıntı veya ortak yazarlık ilişkilerine dayalı olarak oluşturulabilmesine imkân sağlamaktadır (VOSviewer, 2022). Bu çalışmada kullanılan araştırma sürecinin tasarımı Şekil 3'te gösterilmektedir.

Şekil 3. Araştırma Sürecinin Tasarımı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3'ten anlaşılacağı üzere bu araştırmanın süreci dört aşamada yürütülmüştür. İlk aşama araştırma sorusunun belirlenmesini içermektedir. Performans denetimi üzerine yapılan çalışmaların yoğunlaştıkları konuların neler olduğunun tespit edilme ihtiyacı nedeniyle bu araştırmanın yapılmasına karar verilmiş ve bu araştırma soru olarak belirlenmiştir. İkinci aşama veri seçim sürecinin belirlenmesini ifade etmektedir. Bu aşamada öncelikle Scopus veri tabanı seçilmiş, arama terimi olarak performans denetimi, araştırma dönemi 1960-2022 olarak belirlenmiştir. Daha sonra aramada alan, belge türü, belge kaynağı ve dil gibi kısıtlamalara gidilmiştir. En son arama sonuçlarının manuel olarak incelenmiş olup araştırma konusu ile ilgili olmayan yayınların araştırma kapsamından çıkarılmasına karar verilmiştir. Üçüncü aşama araştırma yönteminin belirlenmesidir. Bu aşamada araştırma yöntemi ve kullanılan araçlara karar verilmiştir. Dördüncü aşama bulguların nasıl sunulacağı ile ilgilidir. Burada da en üretken ve en etkililer ülke, kuruluş, belge, konu ve yazar bazında tespit edilip ayrı şekilde ağ haritaları ile sunulmasına karar verilmiştir.

3.2. Veri Seti

21 Temmuz 2022'de çalışmada kullanılan veriler Scopus veri tabanından elde edilmiştir. Çalışma kapsamında incelenecek veri setini oluşturabilmek için zaman aralığı 1960-2022 yılları arası

olarak belirlenmiştir. Tablo 1, arama terimi ve kısıtlamaların seçim sürecini kapsamlı bir şekilde göstermektedir. Seçilen her makalenin manuel olarak incelenmesinden sonra, çalışma kapsamında toplam 133 makale incelemeye tabi tutulmuştur.

Tablo 1. Arama Terimi ve Kısıtlamalar

Tanım	Kısıtlamalar	Toplam Ulaşılan Veri
Arama terimi	TITLE-ABS-KEY ("performance audit*")	675
Arama dönemi	1960-2022 (21 Temmuz'a kadar)	
Konu alanı	İşletme, Yönetim ve Muhasebe, İktisat, Ekonometri ve Finans	222
Belge türü	Makaleler	165
Kaynak türü	Dergiler	161
Dil	İngilizce	158
Arama kısıtları	TITLE-ABS-KEY ("performance audit*") AND (LIMIT-TO (DOCTYPE , "ar")) AND (LIMIT-TO (SUBJAREA , "BUSI") OR LIMIT-TO (SUBJAREA , "SOCI") OR LIMIT-TO (SUBJAREA , "ECON")) AND (LIMIT-TO (LANGUAGE , "English")) AND (LIMIT-TO (SRCTYPE , "j"))	158
Manuel arama	Manuel olarak yapılan inceleme sonucu konu ile ilgili olmayan 25 makale araştırma kapsamını dışında bırakılmıştır.	133

Not: Veri tabanında arama yaparken * işaretinin konulma sebebi, aynı kelime kökünden türeyen diğer kelimeleri de arama kapsamına dahil edilmesi içindir.

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 1’de sunulduğu üzere, Scopus veri tabanında “performans denetimi (performance audit*)” terimi makale başlığı, özet ve anahtar kelimelerde aranmıştır. Yapılan ilk arama sonucunda toplam 675 çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmanın kapsamını daraltmak ve örneklemini belirleyebilmek amacıyla konu alanı İşletme, Yönetim ve Muhasebe ile İktisat, Ekonometri ve Finans, belge türü makale, kaynak türü dergi ve dil İngilizce olarak aramada kısıtlamalara gidilmiştir. Bu arama sonucu geriye 158 makale kalmıştır. Daha sonra 158 makale yazar tarafından tek tek incelenerek, konu ile ilgili olmayan olan 25 makale araştırma kapsamına dışında tutulmuştur. Son durumda ise 133 makaleye ulaşılmış ve bu makaleler analize tabi tutulmuştur. Kısıtlamalar sonucunda performans denetimi üzerine yapılan ilk yayının 1984 yılına ilişkin olduğu tespit edilmiştir, bu durumda araştırma dönemi 1984-2022 yılları arasında kapsamaktadır.

3.3.Verilerin Analizi

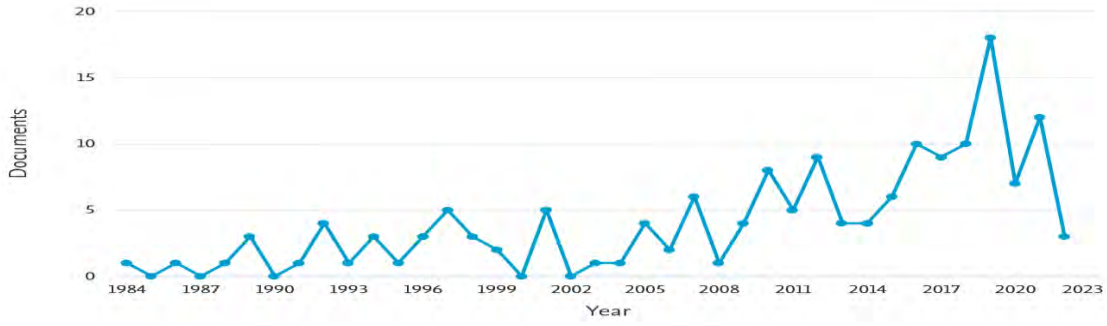
Scopus’tan elde edilen veriler CSV uzantılı Excel formatında dışa aktarılmıştır. Dışa aktarılan veriler üzerinde VOSviewer programının 1.6.18 versiyonu kullanılarak bibliyometrik ve görselleştirme analizleri yapılmıştır. VOSviewer programı bibliyografik verilere dayalı olarak ortak yazarlık (co-authorship), birlikte bulunma (co-occurrence), alıntılama (citation), bibliyografik eşleştirme (bibliographic coupling), ve ortak alıntılama (co-citation) analizleri ile metin verisine dayalı olarak makalelerin başlık ve özetlerinde geçen terimlerin analizlerinin yapılmasına imkân tanımaktadır. Yapılan analizler doğrultusunda ağ görselleştirme (networkk

visualization), kapsamlı görselleştirme (overlay visualization) ve yoğunluk görselleştirme (density visualization) haritaları olmak üzere üç şekilde verilerin sunumu yapılabilmektedir.

4.BULGULAR VE YORUM

Bu çalışmada, araştırma konusunun VOSviewer programında bibliyografik verilere dayalı olarak bibliyografik eşleştirme (bibliographic coupling) ve birlikte bulunma (co-occurrence), analizleri ile metin verisine dayalı olarak makalelerin başlık ve özetlerinde geçen terimlerin analizleri yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda ağ görselleştirme (network visualization) ve kapsamlı görselleştirme (overlay visualization) haritaları oluşturulmuştur.

Scopus'tan elde edilen 133 makaleye ilişkin yapılan analiz sonucu elde edilen bulgular sırasıyla aşağıda sunulmuştur. İlk olarak 133 makalenin yayın yıllarına ilişkin analiz bulguları sunulmaktadır. Şekil 4, 1984-2022 yılları arasında yayınlanan makalelerin sayılarını göstermektedir.

Şekil 4. Yıl Bazında Yayınlanan Makale Sayısı

Kaynak: Scopus, 2022.

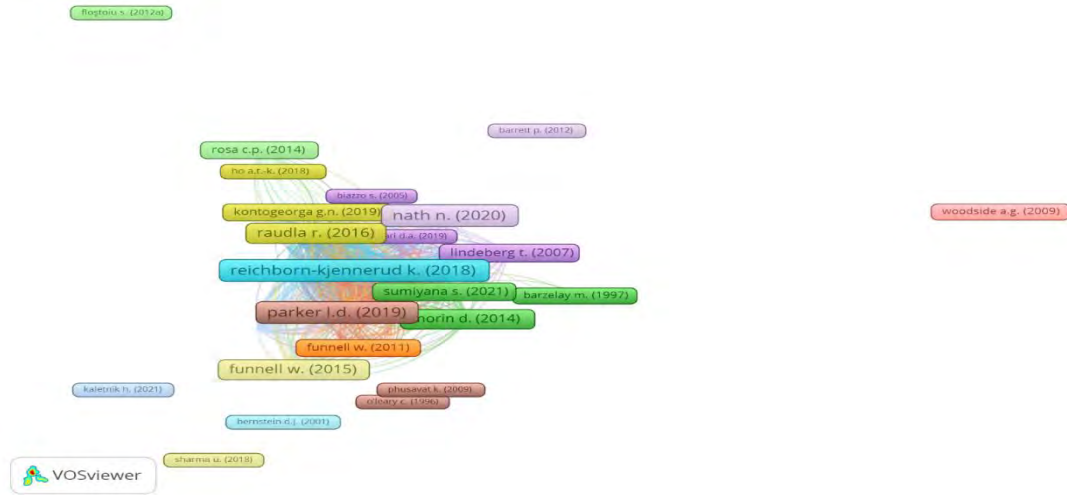
Şekil 4'ten anlaşılacağı üzere, performans denetimi üzerine yayınlanan ilk makale 1984 yılına ilişkindir. Konu ile ilgili makalelerin yayınlanma yıllarında dalgalanmalar görülmektedir.

4.1.Bibliyografik Eşleştirme (Bibliographic Coupling) Bulguları

VOSviewer programında bibliyografik eşleştirme analizleri beş analizden oluşmaktadır: doküman (documents), kaynak (sources), yazar (authors), organizations (kuruluş) ve ülke (countries). Bu çalışmada beş analiz de yapılmış olup sırasıyla sunulmuştur.

4.1.1.Doküman Analizi

Şekil 5'te performans denetimi üzerine yayınlanan makalelerin ağ görselleştirilmiştir. Bu aşamada, konu ile ilgili tüm makaleleri görebilmek adına analiz yapılırken herhangi bir seçim kriteri belirlenmemiştir. Buna göre, alanda toplam 133 makale yayınlanmıştır.

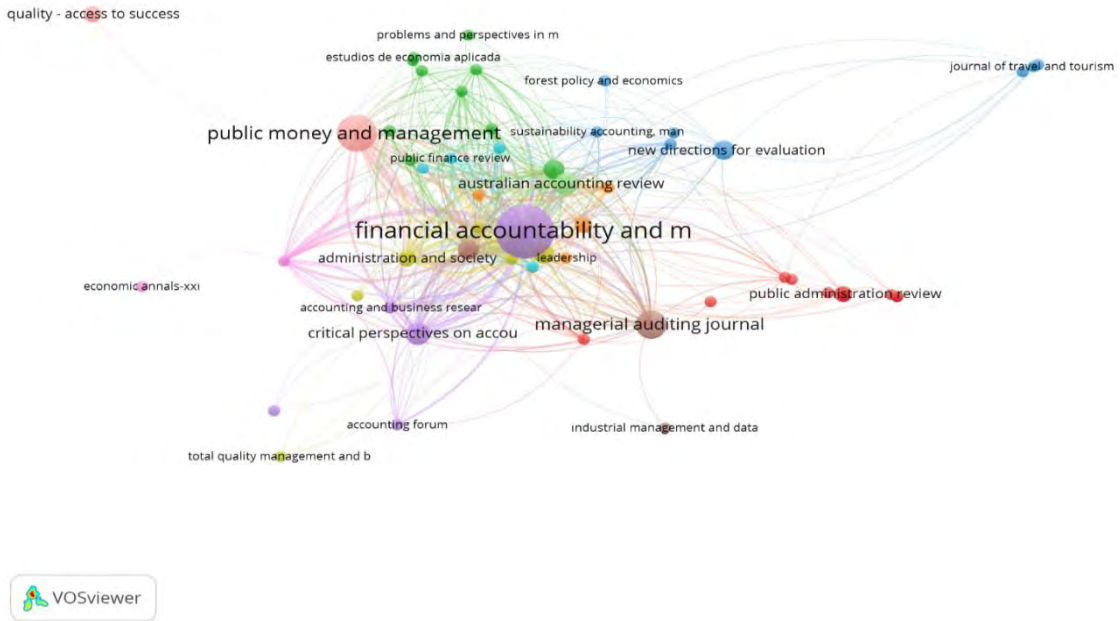
Şekil 5. Performans Denetimi Üzerine Yayınlanan Makalelerin Ağı

Kaynak: Yazar tarafından VOSviewer programında oluşturulmuştur.

Şekil 5'te 133 makalenin her biri için, diğer makalelerle olan bibliyografik eşleştirmelerin toplam bağlantı gücü hesaplanmış ve toplam bağlantı gücü en yüksek 96 makale görselleştirilmiştir. Ağ haritasında görüldüğü üzere, toplam bağlantı gücü en yüksek makale Reichborn-Kjennerud (2018)'dir. Daha sonra toplam bağlantı gücü yüksek makaleler sırasıyla Parker (2019), Rana (2021), Nath (2020) ve Kells (2011)'dir. Ancak atıf sayılarına göre bakıldığında ise, Chiesa (1996), Smith (1993), Guthrie (1999), Radcliffe (2008) ve Barzelay (1997) şeklinde sıralanmaktadır.

4.1.2. Kaynak Analizi

Performans denetimi üzerine makale yayınlayan dergiler Şekil 6'da sunulmuştur. Analiz yapılırken herhangi bir seçim kriteri belirlenmemiştir. Yani araştırma kapsamında incelenen 133 makalenin yayınlandığı tüm dergiler görselde sunulmuştur.

Şekil 6. Performans Denetimi Üzerine Makale Yayınlayan Dergiler

Kaynak: Yazar tarafından VOSviewer programında oluşturulmuştur.

Şekil 6'da performans denetimi üzerine makale yayınlayan 76 dergi görselleştirilmiştir. Performans denetimi üzerine yayınlanan makalelerin kaynaklarının ağ haritası oluşturulurken, herhangi bir seçim kriteri belirlenmemiştir. Yani bir kaynağın minimum doküman sayısı "1" ve minimum alıntılanma sayısı "0" seçilerek veriler elde edilmiştir. Dolayısı ile 76 derginin tamamı bu eşik değerlerini karşılamaktadır. Buna göre konu ile ilgili 22 makale yayınlayarak "Financial Accountability and Management" en üretken dergi olmuştur. Bunu 10 makale ile "Public Money and Management", 6 makale ile "Managerial Auditing Journal", 4'er makale ile "Critical Perspectives on Accounting" ve "Australian Accounting Review" takip etmektedir. Dergiler aldıkları atıf açısından değerlendirildiğinde ise, 424 atıf ile "Journal of Product Innovation Management" dergisi ilk sırada yer almaktadır. Ayrıca bu derginin sadece bir makale yayınlamış olduğunu belirtmekte fayda vardır. Bunu 375 atıf ile "Financial Accountability and Management", 173 atıf ile "British Journal of Management", 147 atıf ile "Critical Perspectives on Accounting" ve 80 atıf ile "Public Money and Management" izlemektedir.

4.1.3.Yazar Analizi

Şekil 7'de performans denetimi üzerine makale yayınlayan yazarların ağı görselleştirilmiştir. Analiz yapılırken seçim kriterleri; bir yazarın en az bir çalışma yapmış olmasıdır. Yani analiz gerçekleştirilirken bir yazarın minimum doküman sayısı "1" ve minimum alıntılanma sayısı "0" seçilmiştir. Buna göre, toplam 239 yazar alana katkı sağlamıştır.

Şekil 7. Performans Denetimi Üzerine Makale Yayınlayan Yazarlar

Kaynak: Yazar tarafından VOSviewer programında oluşturulmuştur.

Şekil 7'de gösterilen performans denetimi üzerine makale yayınlayan yazarlar arasında, en çok makale üreten yazarlar 5'er makale ile "K. Reichborn-Kjennerud" ve "L. D. Parker"dır. Bunları 4'er makale ile "A. Johnsen", "W. Funnell" ve D. Morin" takip etmektedir. Atıf açısından ise, 424 atıf ile "V. Chiesa", "P. Coughlan" ve "C. A. Voss" en çok atıf alan yazarlardır. Bunları 173 atıf ile "P. Smith", 146 atıf ile "L. D. Parker", 119 atıf ile A. Johnsen" ve 97 atıf ile "K. Reichborn-Kjennerud" izlemektedir.

4.1.4.Kuruluş Analizi

Analiz yapılırken seçim kriterleri; bir yazarın en az bir çalışma yapmış olmasıdır. Yani bir kuruluşun minimum doküman sayısı "1" ve kuruluşun minimum atıf sayısı "0" seçilmiştir. Şekil 8'de performans denetimi üzerine makale yayınlayan yazarların bağlı oldukları kuruluşların ağı görselleştirilmiştir.

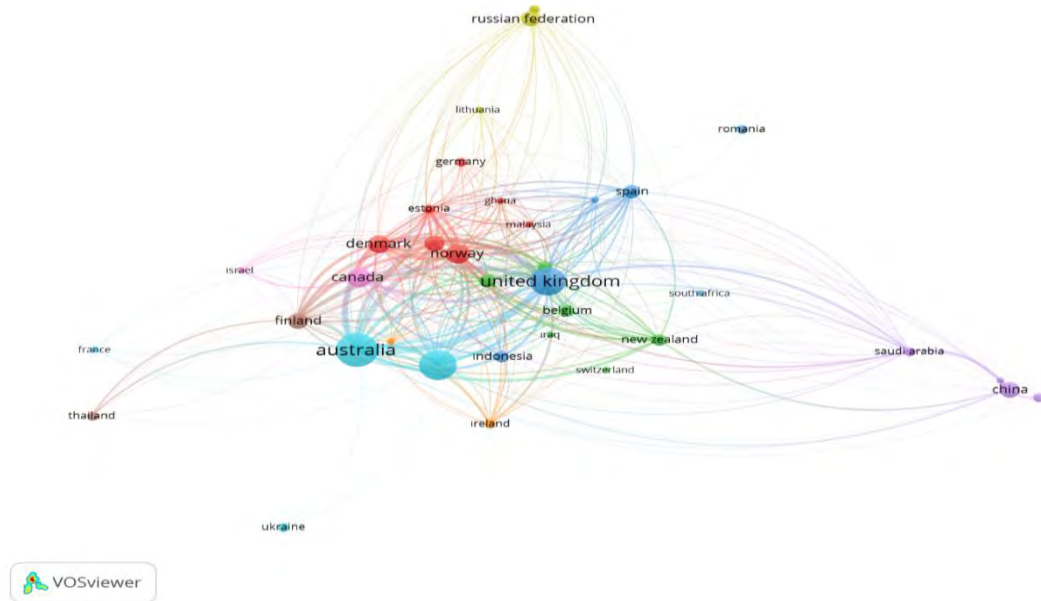
Şekil 8. Yazarların Bağlı Bulunduğu Kuruluşların Ağı

Kaynak: Yazar tarafından VOSviewer programında oluşturulmuştur.

Bu çalışmada, araştırma dönemi kapsamında, ilgili literatüre katkı sağlayan yazarların bağlı bulunduğu kuruluş sayısı 206'dır. Şekil 8'de görüldüğü üzere, 206 kuruluşun görsel ağı sunulmuştur. Buna göre Danimarka'da bulunan "Copenhagen Business School" 4 makale ile en çok makale yayınlayan kuruluştur. Bunu 2'şer makale ile "Kent Business School", "University of Tampere", "Hec Montreal", "School of Accounting and Finance", "University of Zaragoza", "University of Edinburgh", "University of Adelaide" ve "Doctoral School of Babes Bolyai University" takip etmektedir. Atıf açısından ise 424 atıf ile "London Business School" en çok atıf alan kuruluştur. Bunu 173 atıf ile "Department of Economics and Related Studies", 101 atıf ile "Copenhagen Business School", 89 atıf ile "University of Adelaide" ve 79 atıf ile "School of Commerce" izlemektedir.

4.1.5. Ülke Analizi

Ülkelerin üretkenliği incelendiğinde, 44 ülkenin bu alanda makale yayınladığı görülmektedir. Performans denetimi üzerine makale yayınlayan ülkeleri gösteren Şekil 9 aşağıda sunulmuştur. Ağ haritası oluşturulurken bir ülkeye ait minimum doküman sayısı "1" ve bir ülkenin minimum aldığı atıf sayısı "0" eşik değerleri seçilmiştir.

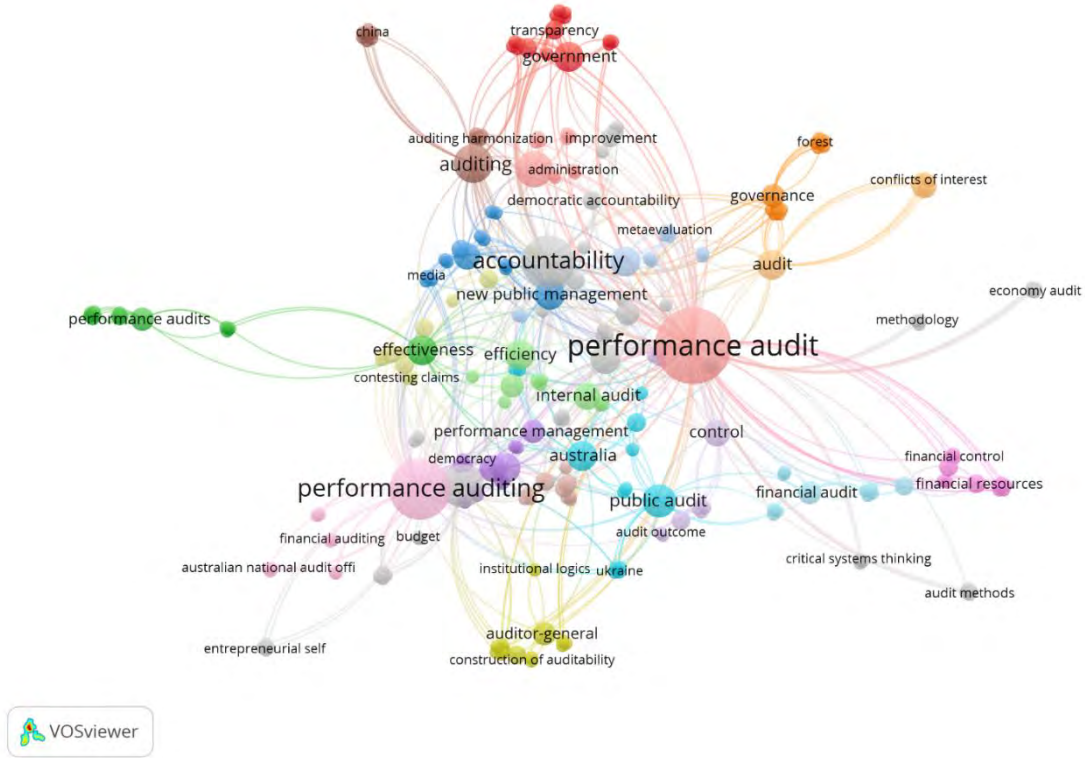
Şekil 9. Performans Denetimi Üzerine Makale Yayınlayan Ülkeler

Kaynak: Yazar tarafından VOSviewer programında oluşturulmuştur.

Şekil 9'da görüldüğü üzere, performans denetimi üzerine 26 makale ile en çok yayına sahip ülke Avustralya'dır. Bunu 21 makale ile ABD, 18 makale ile İngiltere, 9'ar makale ile Norveç ve Kanada takip etmektedir. Atıf açısından ise, 951 atıf ile İngiltere en fazla atıf alan ülke olmuştur. Bunu 522 atıf ile Avustralya, 214 atıf ile ABD, 187 atıf ile Kanada ve 164 atıf ile Finlandiya izlemektedir. Avustralya ve ABD'nin performans denetimi literatürünün gelişmesinde en çok katkıyı verdiği görülmektedir.

4.2. Birlikte Bulunma (Co-Occurrence) Bulguları

VOSviewer programında birlikte bulunma (co-occurrence) analizi yazar tarafından verilen anahtar kelime (author keywords) analizinden meydana gelmektedir. Şekil 10'da makalelerde yazarlar tarafından kullanılan anahtar kelimelerin birlikte bulunma (co-occurrence) analizi görselleştirilmiştir.

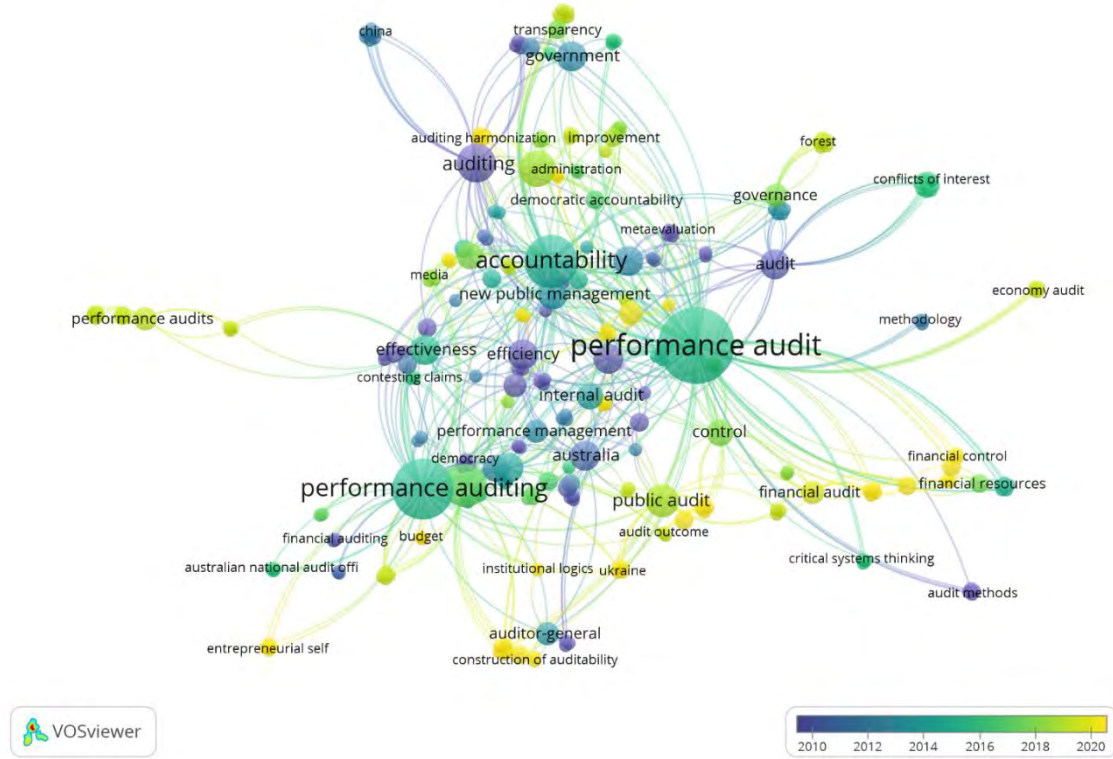

Şekil 10. Seçilen Makalelerde Yazarlar Tarafından Kullanılan Anahtar Kelime Birlikte Bulunma Ağı

Kaynak: Yazar tarafından VOSviewer programında oluşturulmuştur.

Şekil 10, anahtar kelimelerin birlikte bulunma durumunu göstermektedir. Analiz yapılırken herhangi bir kısıtlama yapılmamış ve toplamda 320 anahtar kelime içerisinde toplam bağlantı gücü en yüksek 267 anahtar kelime görselleştirilerek sunulmuştur. Şekil 10'dan anlaşılacağı üzere en çok kullanılan anahtar kelime performans denetimidir. Fakat görselde, İngilizce dil yapısından kaynaklı olarak denetim kavramı "audit" veya "auditing" olarak geçtiği için, performans denetimi iki ayrı küme içerisinde yer almaktadır. Fakat yine de her iki türlü kullanımda da en çok tekrarlanan anahtar kelime olmaktadır. Bunun dışında sırasıyla en çok tekrar edilen anahtar kelimeler hesap verebilirlik (accountability), kamu sektörü (public sector), denetim (auditing), yüksek denetim kurumları (supreme audit institutions), kamu denetimi (public audit), yeni kamu yönetimi (new public audit)'dir.

Şekil 11’de makalelerde yazarlar tarafından kullanılan anahtar kelimelerin birlikte bulunma durumu kapsamlı şekilde görselleştirilmiştir. Buna göre yıllar itibariyle çalışmaların hangi anahtar kelimelere daha çok odaklandığı ortaya konulmuştur.

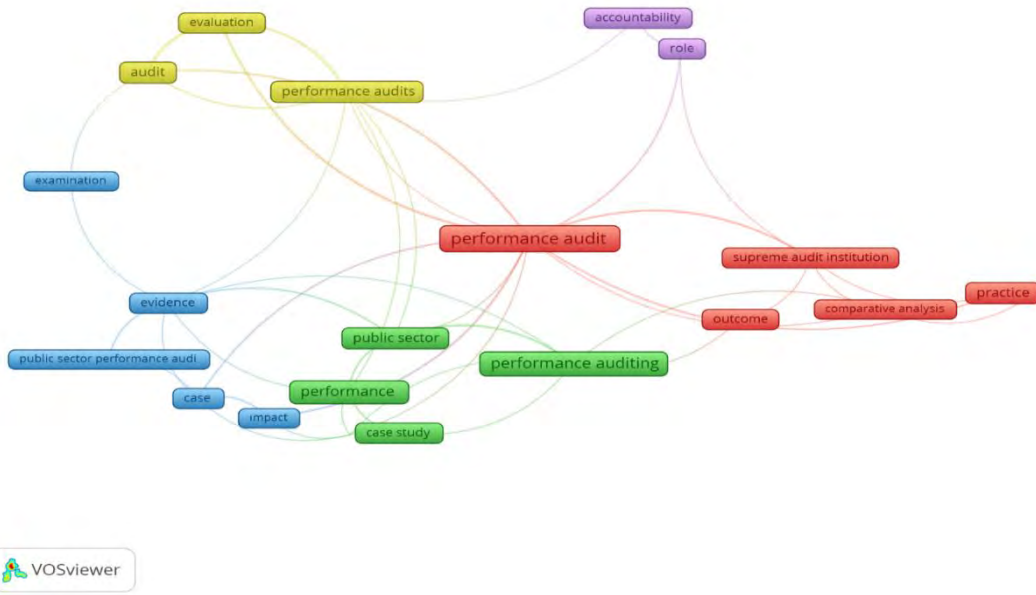
Şekil 11. Seçilen Makalelerde Yazarlar Tarafından Kullanılan Anahtar Kelimelerin Kapsamlı Oluşum Ağı

Kaynak: Yazar tarafından VOSviewer programında oluşturulmuştur.

Şekil 11, literatürde son on yılda seçilen makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin gelişimini göstermektedir. Şekil 11’e göre daha koyu bağlantılar ve düğümler eski konuları ifade ederken, açık düğümler ve bağlantılar ise daha yeni tartışılan konuları ifade etmektedir. Performans denetimi üzerine yapılan makalelerin anahtar kelime analizi, performans denetiminin eskiden beri tartışılan ve günümüzde de tartışılmaya devam eden bir konu olduğunu göstermektedir. Yüksek denetim kurumları, finansal denetim, bütçe, finansal kontrol ve muhasebe hilesi gibi konular günümüzde performans denetimi ile bağlantılı olarak tartışılmaya devam etmektedir. Verimlilik, tutumluluk, denetim yöntemleri, performans raporları gibi kavramlar ise performans denetimi ile bağlantılı olarak eskiden tartışılmış konular arasında yer almaktadır.

4.3. Metinsel Verilere Dayalı Bulgular

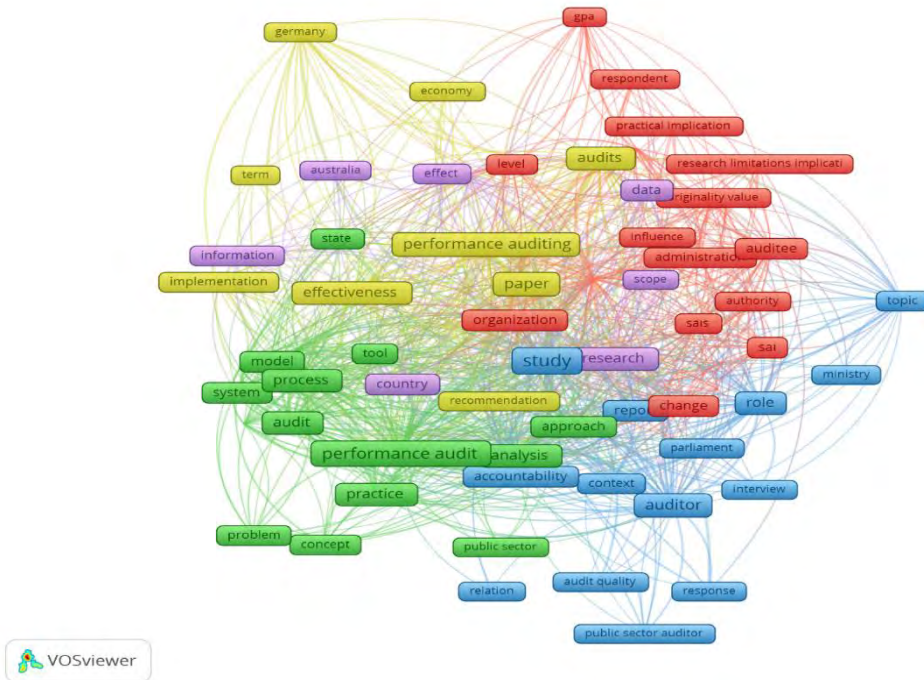
VOSviewer programında metinsel verilere dayalı haritalama yaparken makale başlığında ve makale özetinde geçen terimler olmak üzere iki analiz kullanılmıştır. Şekil 12’de makalelerin başlıklarında geçen terimlerin birlikte bulunma analizi görselleştirilmiştir.

Şekil 12. Seçilen Makalelerin Başlıklarında Geçen Terimlerin Oluşum Ağı

Kaynak: Yazar tarafından VOSviewer programında oluşturulmuştur.

Bir terimin minimum tekrar sayısı 3 olarak belirlenmiş ve 404 terimden bu eşik değerini karşılayan 22 terim bulunmuştur. Şekil 12’de gösterilen makale başlıklarında geçen terimler toplamda beş kümeden oluşmaktadır. Performans denetimi ile ilgili seçilen makalelerin başlıklarında geçen terimlerin analizi sonucu en çok kullanılan terim performans denetimidir. Şekil 13’te makalelerin özetlerinde bulunan terimlerin birlikte bulunma analizi görselleştirilmiştir.

Şekil 13. Seçilen Makalelerin Özetlerinde Geçen Terimlerin Oluşum Ağı

Kaynak: Yazar tarafından VOSviewer programında oluşturulmuştur.

Bir terimin minimum tekrar sayısı 10 olarak belirlenmiş ve 2.774 terimden bu eşik değerini karşılayan 82 terim bulunmuştur. Şekil 13'te gösterilen makale özetlerinde geçen terimler toplamda beş kümeden oluşmaktadır. Performans denetimi ile ilgili seçilen makalelerin özetlerinde geçen terimlerin analizi sonucu en çok kullanılan terim çalışma (study)'dir. Bunu takip eden terim ise performans denetimidir.

5.SONUÇ ve ÖNERİLER

Performans denetimi üzerine yapılan araştırmaların geriye dönük bir analizinin yapılarak konunun gelişiminin irdelenmesi amacıyla ele alınan bu çalışma ile performans denetimi literatürünün gelişmesine katkıda bulunulmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda çalışmada, performans denetimi literatürünü ortaya koymak amacıyla, bibliyometrik ve görselleştirme analizleri yapılmıştır.

Bu çalışma ile, VOSviewer programında bibliyografik verilere dayalı ve metin verilerine dayalı olarak iki analiz gerçekleştirilmiştir. Çalışma, Scopus veri tabanından elde edilen 133 makaleye dayalı olarak yürütülmüştür. Çalışmanın bibliyometrik sonuçlarına göre;

- Performans denetimi üzerine ilk makale 1984 yılında yayınlanmıştır ve yıllar itibariyle dalgalanmalar görülmektedir.
- Performans denetimi üzerine toplam bağlantı gücü en yüksek makale Reichborn-Kjennerud (2018)'dir. Ancak atıf sayılarına göre bakıldığında ise, Chiesa (1996)'dir.
- Performans denetimi üzerine 22 makale ile "Financial Accountability and Management" en çok makale yayınlayan dergidir. Atıf açısından ise 424 atıf ile "Journal of Product Innovation Management" dergisi ilk sırada yer almaktadır.
- Performans denetimi üzerine makale yayınlayan yazarlar arasında, en çok makale üreten yazarlar 5'er makale ile "K. Reichborn-Kjennerud" ve "L. D. Parker"dir. Atıf açısından ise, 424 atıf ile "V. Chiesa", "P. Coughlan" ve "C. A. Voss" en çok atıf alan yazarlardır.
- Danimarka'da bulunan "Copenhagen Business School" 4 makale ile en çok makale yayınlayan kuruluştur. Atıf açısından ise 424 atıf ile "London Business School" en çok atıf alan kuruluştur.
- Performans denetimi üzerine 26 makale ile en çok yayına sahip ülke Avustralya'dır. Atıf açısından ise, 951 atıf ile İngiltere en fazla atıf alan ülke olmuştur.
- En çok tekrarlanan anahtar kelime "performans denetimi"dir.

Performans denetimi üzerine yapılan makalelerin anahtar kelime analizi, performans denetiminin eskiden beri tartışılan ve günümüzde de tartışılmaya devam eden bir konu olduğunu göstermektedir. Yüksek denetim kurumları, finansal denetim, bütçe, finansal kontrol ve muhasebe hilesi gibi konular günümüzde performans denetimi ile bağlantılı olarak tartışılmaya devam etmektedir. Verimlilik, tutumluluk, denetim yöntemleri, performans raporları gibi kavramlar ise performans denetimi ile bağlantılı olarak eskiden tartışılmış konular arasında yer almaktadır.

Çalışma konusunun bibliyometrik analize elverişli olmasına rağmen, akademik literatürde böyle bir çalışmanın sınırlı sayıda varlığı tespit edilmiş ve bu açıdan çalışmanın ilgili literatüre katkı sağlaması beklenmektedir. Bu çalışmada incelenen makaleler, Scopus veri tabanına dayalı olarak performans denetimi konusu ile sınırlıdır. Sonraki çalışmalar için Web of Science, Google Akademik, Dimensions gibi farklı veri tabanları kullanılarak çalışma tekrarlanabilir. Ayrıca performans denetim raporları incelenerek, ülke karşılaştırmaları yapılabilir.

KAYNAKÇA

- 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu (2010). [Online] <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6085.pdf>> (Erişim Tarihi: 25.06.2022).
- Akdoğan, N. ve Öcal, K. (2022). Yüksek Denetim Kurumları, INTOSAI İlkeleri ve Uluslararası Devlet Denetim Standartları. Akdoğan, N., Doğan, D. U. ve Sezgin Alp, Ö. (Ed.). *Kamu Sektöründe Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartları ile Bağımsız Denetim Uygulamalarına İlişkin Güncel Konular ve Araştırmalar* içinde (ss. 79-124) Ankara: Gazi Kitabevi.
- Christensen, T. and Lægreid, P. (2015). Performance and Accountability – A Theoretical Discussion and an Empirical Assessment. *Public Organization Review*, 15 (2), 207-225.
- Erkutlu, H. V., Güngör Tanç, Ş. and Çil Koçyiğit, S. (2017). The Factors Used to Create Performance-Based Budgeting: A Research on Turkey. Gökten, S. (Ed.). *Accounting and Corporate Reporting* içinde (ss. 297-314) IntechOpen.
- Gökkurt, Ö. (1994). Bilginin Dört Metrisi: Bibliyometri (Bibliometrics), Enformetri (Informetrics), Bilimetri (Scientometrics) ve Librametri (Librametrics). Özdemirci, F. ve Katan, Y. (Ed.). *Prof. Dr. Berin U. Yurdadoğ'a Armağan* içinde (ss. 54-59) Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Merkezi.
- INTOSAI (2019). *Standards and Guidelines for Performance Auditing Based on INTOSAI's Auditing Standards and Practical Experience*. [Online] https://www.issai.org/wp-content/uploads/2019/08/Withdrawn-ISSAI-3000-E_watermark.pdf> (Erişim Tarihi: 10.06.2022).
- ISSAI (2022). *Professional Pronouncements*. [Online] <https://www.issai.org/professional-pronouncements/>> (Erişim Tarihi: 05.06.2022).
- İç Denetim Koordinasyon Kurulu (2019). *Kamu İç Denetçileri İçin Performans Denetimi Rehberi*. [Online] <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/09/PerformansDenetimiRehberi.pdf>> (Erişim Tarihi: 02.06.2022).
- Kardeş Selimoğlu, S., Uzay, Ş., Kaya, H. P. ve Yeşilçelebi, G. (2022). Sayıştay Denetim Standartları ve Denetim Süreci. Akdoğan, N., Doğan, D. U. ve Sezgin Alp, Ö. (Ed.). *Kamu Sektöründe Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartları ile Bağımsız Denetim Uygulamalarına İlişkin Güncel Konular ve Araştırmalar* içinde (ss. 125-152) Ankara: Gazi Kitabevi.
- Koskinen, J., Isohanni, M., Paajala, H., Jääskeläinen, E., Nieminen, P., Koponen, H., Tienari, P. and Miettunen, J. (2008). How To Use Bibliometric Methods in Evaluation of Scientific Research? An Example from Finnish Schizophrenia Research. *Nordic Journal of Psychiatry*, 62 (2), 136–143.
- Küçükaycan, D. ve Ağdeniz, Ş. (2019). Devlet Üniversitelerinin Performans Denetim Sonuçlarında Raporlanan Bulguların Analizi. Oktar, S. A. ve Taşkın, Y. (Ed.). *Maliye Araştırmaları 3* içinde (ss. 292-306) İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Marthin, A., Nurdiono, N., Dewi, F. G. and Gamayuni, R. R. (2021). Performance Audit in the Public Sector: A Bibliometric Analysis in the International Journal. *Asian Journal of Economics, Business and Accounting*, 21 (1), 29-38.
- Mohammadi, J. and Heidari, K. (2013). Characteristics of a Good Criterion of The Performance Audit. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 2 (3), 527-533.

- Nexia SAB&T (2017). *Performance Auditing an Introduction*. [Online] <https://www.nexia-sabt.co.za/thought-leadership/performance-auditing-an-introduction/> (Erişim Tarihi: 10.06.2022).
- Pollitt, C. and Bouckaert, G. (2011). *Public Management Reform: A Comparative Analysis – New Public Management, Governance, and the Neo-Weberian State* (3rd edition). New York: Oxford University Press.
- Raudla, R., Taro, K., Agu, C. and Douglas, J. W. (2016). The Impact of Performance Audit on Public Sector Organizations: The Case of Estonia. *Public Organization Review*, 16, 217-233.
- Sayıştay Başkanlığı (2014). *Performans Denetimi Rehberi*. [Online] http://www.sp.gov.tr/upload/xSpKutuphane/files/Ob6ps+Performans_Denetim_Rehberi_v2.pdf (Erişim Tarihi: 02.06.2022).
- Scopus (2022). *Start Exploring*. [Online] <https://www.scopus.com/search/form.uri?display=basic&zone=header&origin=#basic> (Erişim Tarihi: 21.07.2022).
- VOSviewer (2022). *Welcome to VOSviewer*. [Online] <https://www.vosviewer.com/> (Erişim Tarihi: 25.06.2022).
- Yılmaz, K. (2021). Sosyal Bilimlerde ve Eğitim Bilimlerinde Sistemik Derleme, Meta Değerlendirme ve Bibliyometrik Analizler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (2), 1457-1490.